

Csukás Zoltán

Csukás Zoltán 1900-ban született Győrben. A nagyhírű Újhelyi Imre igazgatóságával működő magyaróvári Gazdasági Akadémiára iratkozott be 1919-ben. Az 1922-ben kitűnő eredménnyel végzett gazdász 1927-ben állatorvosi oklevelet is szerzett. Beiratkozott a Közgazdasági Karra is, ahol 1931-ben közgazdász oklevelet szerzett. Szakmai előmenetele gyorsan haladt, 1928-ban állatorvos doktorrá avatták, majd 1931-ben mezőgazdasági doktori címet is szerzett. Pályázattal, 1930-ban, tanársegédnek nevezték ki a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Mezőgazdasági Osztályának Állattenyésztési Intézetében.

1934-ben már akadémiai rendes tanár az óvári Gazdasági Akadémián. Óváron állattenyésztéstant, tejtermelő tehének takarmányozását, tejgazdasági és tejipari órákat tartott, és jelentős volt a baromfitenyésztés területén folytatott kutatómunkája. Ezekért, továbbá a takarmányozás, takarmányozás élettan kutatási eredményeiért is egyetemi magántanári kinevezést is kapott a Magyar Királyi József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen.

1938 őszén a Pállagi Gazdasági Akadémia Állattenyésztéstani tanszékére került, ahol munkássága kiterjedtebbé vált. Állattenyésztési iskolát alapított, jelentős szakmai közösséget teremtett.

Ebben az időben foglalkozott és folytatott számottevő kísérleteket a magyar szürke marhával, a mangalica sertéssel, a tejelő marha takarmányozásával.

Előadásai világra kitekintők, a nemzetközi kutatások új eredményeire támaszkodók voltak. Segítette ebben kiváló német nyelvtudása, és hosszabb ideig tartó angol ösztöndíja kapcsán, angol nyelvismerete.

Munkásságát ismerve és elismerve a földművelésügyi kormányzat az ország keleti részében folyó állattenyésztés fellendítésében fűzött nagy reményeket személyéhez.

A munkatársait mindig nagy körültekintéssel kiválasztó állatorvosi kar is felfigyelt kiváló szakmai tevékenységére és Wellmann Oszkár halála után katedrát ajánlott neki az Állatorvos-tudományi Kar Állattenyésztés- és Takarmányozástani tanszékén. Ezt 1944-ben elfogadta, pedig akkor már a Tisza István Tudományegyetem állattani intézetének is vezetője volt.

Rövidesen a legtermékenyebb állattenyésztési szakíró lett. Publikációk sora született az örökléstani kutatásokról, a gyakorlati tenyésztésirányító munkáról, a takarmányozásban állatorvosi megközelítéséről.

Foglalkozott az ivartalanítás és a hústermelő-képesség összefüggésével, anyagforgalmi vizsgálatokkal, a fehérjék táphatásának szervezeten belüli nyomon követésével, az életfenntartás és a tejtermelés táplálóanyag szükségletével. Törvényszerű különbségeket írt le a különböző talajokon nőtt növények ásványi anyag összetételéről. Nem kerülte el figyelmét a kérődzők előgyomrában élő mikrobák testfehérjéjének biológiai értéke és emészthetősége.

Fontos tanulmányokat közölt a ló munkaképességéről. Annak vizsgálatát a tenyésztés, a szelekció szempontjából tartotta lényegesnek, ezért a különböző környezeti tényezők kiszűrését előtérbe helyezte. Az egyes betegségek öröklődése,

mint az orrvérzősség, a keheesség, a havi vakság vizsgálata ugyancsak kutatásai és publikációi közé tartozott.

A tehén takarmányozása című könyvét négy alkalommal, a Takarmányozástan könyvét kétszer adták ki. Könyveit a nemzetközi irodalom széleskörű ismerete jellemezte. Baromfitenyésztés könyvet írt.

Már az 1940-es években, több tanulmányban és előadásban mélyen gyökerező tudományos megalapozottsággal fejtette ki nézetét az élettartamról és annak lényegét kifejező konstitúcióról.

Megjelent könyveiért, írásban közzétett tanulmányaiért 1942-ben Meskó Pál díjat kapott.

A Tudományos Minősítő Bizottság a mezőgazdasági tudományok doktorának nyilvánította. 1954-ben Kossuth-díjas, majd az MTA levelező tagja lett.

Kezdeményezője volt az Európai Állattenyésztők Szövetsége létrehozásának. A II. világháború után a megalapításban is tevékenyen részt vett. Szerepe volt az Állattenyésztési Kutató Intézet szarvasmarha-tenyésztési osztályának megszervezésében.

Nemzetközi szinten is egyike volt azoknak, akik korán felismerték a mesterséges termékenyítés jelentőségét. Magyarországon a mesterséges termékenyítés alapjait a Cukás Zoltán által javasolt bizottság rakta le. Különösen fontosnak tartotta a szaporodásbiológia, tenyésztéspolitikai és az utódellenőrzés szakmai érdekeinek összehangolását.

A szarvasmarha utódellenőrzés kidolgozása, a törzskönyvezési munka korszerűsítése, a hosszú élettartam, a tartós teljesítmény ezekkel összefüggése, szakmai ars poeticájának középpontjában állt.